

**HAAR
ERF
IS
JK**

Pvda

DE PVDA MAAKT ER WERK VAN
Concept-verkiezingsprogramma 2022-2026

INHOUD

1. EERLIJK HAAGS!	2
2. EEN BETAALBAAR HUIS IN EEN LEEFBARE WIJK	4
2.1 BETER & BETAALBAAR WONEN IN DEN HAAG.....	4
2.2 EEN LEEFBARE WIJK	6
3. EEN DUURZAAM & GROEN DEN HAAG	9
3.1 EEN EERLIJK DUURZAAM DEN HAAG	9
3.2 DUURZAAM VERVOER & VERKEER.....	10
4. EERLIJKE KANSEN VOOR IEDEREEN.....	13
4.1 KANSENGELIJKHEID BEGINT BIJ GOED ONDERWIJS	13
4.2 ECONOMIE EN HAAGSE BANEN.....	15
4.3 EEN DEN HAAG VOOR IEDEREEN	16
5. EEN SOCIALE BASIS: HULP EN ONDERSTEUNING VOOR WIE DAT NODIG HEEFT	19
5.1 BASISBANEN, ARMOEDE EN SCHULDENAANPAK.....	19
5.2 GOEDE ZORG EN WELZIJN.....	21
6. EEN STERKE GEMEENTE VAN ONS ALLEMAAL.....	25
6.1 MEER BEWONERSBETROKKENHEID EN ZEGGENSCHAP.....	25
6.2 DE MENSELIJKE MAAT IN DE GEMEENTELIJKE DIENSTVERLENING EN UITVOERING.....	26
6.3 VEILIGHEID IN HEEL DE STAD	27
7. ACTIEF ZIJN.....	30
7.1 CULTUUR VOOR IEDEREEN	30
7.2 SPORT VOOR IEDEREEN.....	31
8. FINANCIËN: KIEZEN VOOR BREDE WELVAART	33
8. STADSDELEN.....	35

1. EERLIJK HAAGS!

Den Haag heeft veel te bieden: groen, mooie en historische gebouwen, onze duinen die bescherming bieden. Maar het zijn vooral de Hagenaars en Hagenezen die onze stad zo mooi maken. Door inzet op werk, op school of daarbuiten. Mensen die elkaar kennen, aandacht voor elkaar hebben en zorgen voor hun omgeving. Samen maken we onze stad elke dag weer een beetje mooier, groener, socialer en eerlijker. Dat moeten we koesteren, behouden en versterken.

Den Haag is nu een verdeelde stad, met grote verschillen tussen de armste en rijkste wijken. Of je succesvol of gezond bent, hangt te veel samen met uit welke wijk je komt of waar je woont. Verschillen verdiepen verder en worden soms uitvergroot. Dat is niet de stad die wij voor ogen hebben. Wij maken werk van een sociale stad waar iedereen kan groeien en talenten worden benut. Geen los zand, maar eerlijk Haags.

Niemand moet zich zorgen hoeven maken over de vraag of de rekeningen betaald kunnen worden en of er voor je kinderen of bejaarde ouders wel een betaalbare woning te vinden is in de stad. Geen enkel kind mag naar school gaan zonder ontbijt en niemand mag op basis van achternaam afgewezen worden voor een stage- of werkplek. Toch leven te veel mensen in armoede, wachten veel mensen in Den Haag eindelijk op een betaalbaar huis en staan veel mensen aan de kant of zijn eenzaam.

Betaalbare huizen, goede leerkrachten, schone en veilige straten in elke wijk. Fijne plekken in iedere buurt waar bewoners elkaar tegenkomen. De PvdA wil de verschillen tussen wijken en burgers, die verergerd zijn door de coronacrisis, aanpakken. Iedereen verdient een eerlijke kans.

We willen het bestuur van de stad dichterbij de Hagenaars en Hagenezen brengen, zodat bewoners zich betrokken voelen bij de besluiten die we met elkaar nemen. Een stad waar goed geluisterd wordt naar de gewone Hagenaars en Hagenezen. Waarin we ons richten op wat leeft in wijken. Wij staan voor oplossingen in de wijk, dicht bij inwoners, echte zeggenschap en participatie.

Wij staan voor een groene en schone stad. We willen Den Haag leefbaar aan volgende generaties doorgeven en voorop lopen met klimaatbeleid. Vol ambitie om klimaatneutraal te worden op een rechtvaardige manier, waarbij iedereen mee kan doen en mee kan profiteren.

Deze doelen klinken misschien vanzelfsprekend maar zijn dat niet. De stad staat er financieel slecht voor. We zullen scherpe keuzes moeten maken om de grote problemen aan te pakken en de stad mooier en eerlijker te maken. Dat kunnen we alleen samen voor elkaar krijgen.

Samen kunnen wij ervoor zorgen dat iedereen een betaalbare en goede woning kan vinden, een eerlijke kans krijgt op een baan, een leven kan leiden zonder armoede, de best mogelijke opleiding kan volgen, een fijne straat krijgt om in te wonen en dat we de energietransitie op een eerlijke manier regelen. De PvdA knokt elke dag voor

betaalbare huizen, leefbare wijken en kansen voor elk kind.

De PvdA zet zich graag met uw steun de komende vier jaar in Den Haag in om mensen met elkaar te verbinden en de stad, stukje bij beetje, mooier en eerlijker te maken. Een verbonden stad is een leefbare stad.

Eerlijk Haags. De PvdA maakt er werk van.

Martijn Balster

Den Haag, 19 september 2021

2. EEN BETAALBAAR HUIS IN EEN LEEFBARE WIJK

2.1 BETER & BETAALBAAR WONEN IN DEN HAAG

Den Haag is een geweldige stad om te wonen. En dat vinden steeds meer mensen. Maar te veel Hagenaars en Hagenezen kunnen geen geschikte woning vinden. De afgelopen twee jaar heeft de gemeente onder leiding van onze eigen wethouder Martijn Balster de regie teruggepakt op de woningmarkt, door betaalbaar bouwen tot norm te verheffen en stevig op te treden tegen misstanden bij verhuurders. Om nog meer resultaat te bereiken moeten we deze koers volhouden en verstevigen.

De woningmarkt is verdeeld in mensen die zich koopwoningen kunnen veroorloven en mensen die aangewezen zijn op dure huurwoningen of de wachtlijst voor de sociale woningbouw, die inmiddels is opgelopen tot 7 jaar. Daarom bouwen wij meer betaalbare woningen en zorgen we dat betaalbare woningen ook betaalbaar blijven. En verbeteren en verduurzamen we bestaande woningen.

De PvdA wil meer bouwen in de stad. Daarbij moeten we goed kijken wáár we gaan bouwen en wát we gaan bouwen. Als het aan de PvdA ligt bouwen we geen peperdure woningen voor werknemers van de Amsterdamse Zuidas, of voor de winsten van huisjesmelkers die woningen slechts als verdienmodel zien. Ophokken van bewoners in wijken die al kwetsbaar zijn, is onacceptabel. Leefbaarheid en betaalbaarheid zijn daarom cruciaal voor hoe we willen groeien. Daarom stellen wij duidelijke voorwaarden aan de groei van de stad waarbij we ook oog hebben voor de bestaande stad, waar prijzen blijven stijgen en fatsoenlijke woonomstandigheden niet voor iedereen zijn weggelegd.

Wij staan voor een woningmarkt die werkt voor de bewoners van onze stad. De gemeente heeft een actieve rol in het vergroten van het aanbod betaalbare huur- en koopwoningen én het verbeteren van de bestaande woningvoorraad. Wij kiezen voor een stad waarin mensen met alle inkomens kunnen wonen en verschillende mensen samenleven en elkaar ontmoeten. Hier kiezen we voor:

Meer betaalbare woningen

- We bouwen meer betaalbare woningen, uitgangspunt is jaarlijks 4000 nieuwe woningen.
- Voor elk nieuwbouwproject geldt een norm van minimaal 40% sociale huur (door woningcorporaties), 20% middeldure huur en 20% betaalbare koop. We vragen van verhuurders om middenhuur voor 50 jaar middelduur te houden, en werken ook hier bij voorkeur samen met woningcorporaties.
- Huurders van corporatiewoningen krijgen voorrang op middeldure huurwoningen.
- Om corporaties in staat te stellen te bouwen, onderhouden en verduurzamen pleiten we bij de Rijksoverheid voor de afschaffing van de verhuurderheffing, extra geld voor sociale woningbouw in onze regio en structurele bijdragen voor het opknappen van onze armste wijken.
- Hoogbouw concentreren we in de gebieden rondom de stations en gebieden waar het past in de wijk. Dit doen we alleen als de betaalbaarheid kan worden

gegarandeerd. En er kan alleen gebouwd worden als er ook voldoende voorzieningen komen, inclusief voldoende groen in de wijk.

- We lobbyen bij het Rijk en de provincie om werk te maken van een evenwichtiger verdeling van betaalbare woningbouw over de regio af te dwingen. Buurgemeenten met weinig betaalbare woningen, moeten meer betaalbare woningen bouwen. Het stadsbestuur maakt deze verdeling ook permanent bespreekpunt met de burens. Voor alle doelgroepen.
- We verhogen de kosten van bouwvergunningen (leges) naar het gemiddelde van andere grote steden. De woningcorporaties stellen we vrij. Dat doen we zodat we kosten die de gemeente maakt worden gedekt door de aanvragers. De opbrengsten investeren we onder andere in broodnodige participatie in wijken en buurten.
- We zetten vaker de wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) in voor samenwerking tussen gemeente en woningcorporaties om woningen woningen te renoveren, nieuw te bouwen en/of te verduurzamen.
- We kiezen voor een actieve rol van de gemeente in stadsontwikkeling en verbetering: we voeren actief grondbeleid. We schrappen de mogelijkheid om bloot eigendom te verwerven waar erfpacht eeuwig is afgekocht.
- Via een pandenbank verwerven we panden die leegstaan of voor louche activiteiten worden gebruikt.

Een betere huursector

- We dringen bij het rijk aan op regulering van de huren in de vrije sector. We stellen voor de vrije huursector een woonruimteverdeelsysteem op om zo woningen passend bij het inkomen toe te wijzen en discriminatie tegen te gaan. Zodra het wettelijk mogelijk is nemen we verdere stappen.
- Met een verhuurvergunning stellen we stevige eisen aan goed verhuurderschap. Om zo veel te hoge huren, slecht onderhoud en bizarre eisen aan nieuwe huurders tegen te gaan. De gemeente trekt de vergunning in bij misstanden en handhaaft hierop.
- We breiden de Haagse pandbrigade structureel uit, met waarbij de focus op de grootste misstanden en de meest kwetsbare wijken is gericht op (de wijken) waar de misstanden het grootst zijn.
- De huurbalie breidt uit met verschillende fysieke locaties in de stad. Hier is ook specifieke aandacht voor studenten en arbeidsmigranten. Er komen spreekuren vooral in de wijken waar sprake is van veel misstanden.
- In samenwerking met de Haagse woningcorporaties gaan we sociale huurwoningen opknappen en verduurzamen. Eerste prioriteit is een eind aan vocht en- schimmelproblemen.
- Slechte verhuurders pakken we aan. We zorgen dat de woonomstandigheden voor arbeidsmigranten verbeteren. Vaak wonen zij onder slechte omstandigheden in Den Haag. Zowel arbeidsmigranten als buurtbewoners zijn hiervan slachtoffer. Daarom handhaven we streng op illegale overbewoning en onveilige huisvesting van arbeidsmigranten. We vragen werkgevers en uitzendbureaus een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke kosten van het vestigen en verblijven van arbeidsmigranten. We dringen bij het rijk onverminderd aan op harde maatregelen tegen uitbuiting van arbeidsmigranten.

- We accepteren niet dat buurgemeenten zoals het Westland bedrijvigheid aanmoedigen waarbij veel gebruik wordt gemaakt van arbeidsmigranten maar daar geen huisvesting voor regelen. We blijven het Westland daarop aanspreken.
- Discriminatie op de woningmarkt gaan we tegen door verhuurders en makelaars die discrimineren harder aan te pakken en het huurders gemakkelijker te maken om aangifte te doen.
- We willen af van tijdelijke huurcontracten (2-jaars contracten uit de Wet Doostroom Huurmarkt) en lobbyen hiervoor bij de landelijke overheid.

Wonen voor iedereen

- Kamerbewoning staan we alleen toe waar dat fatsoenlijk kan en waar de leefbaarheid niet onder druk staat. We dringen overlast terug en zetten vastgoedcowboys buitenspel met een zelfbewoningsplicht (opkoopbescherming) zodat kopers verplicht zijn zelf in het huis te wonen. Splitsing van woningen is mogelijk in wijken waar de leefbaarheid niet onder druk staat en wanneer dit meer betaalbare woningen oplevert.
- We zetten ons in voor woningen voor specifieke doelgroepen, zoals jongeren, studenten, statushouders en mensen in tekortberoepen, zoals leraren, verpleegkundigen en agenten.
- We zetten ons in voor voldoende passende huisvesting voor mensen met een fysieke beperking
- Er komt meer aandacht voor ouderenhuisvesting, die toegankelijk is voor rolstoelen en die zorg nabij heeft. We bouwen woningen voor ouderen bij en passen bestaande woningen aan. We kijken hierbij specifiek naar collectieve woonvormen en meergeneratiewoningen voor ouderen. Met meer woningen voor ouderen bevorderen we ook de doorstroming op de woningmarkt.
- Voor woonwagendwoningbewoners komen er meer standplaatsen.
- We voorkomen dakloosheid door huisuitzettingen waar mogelijk te voorkomen.
- We werken de achterstand weg bij het huisvesten van mensen die weer zelfstandig kunnen wonen, bijvoorbeeld na een zorgtraject of jeugdhulp.
- De eigen bijdrage voor een urgentieverklaring wordt afgeschaft.
- Op braakliggend terrein plaatsen we tijdelijk flexwoningen voor bijvoorbeeld (zorg)groepen, spoedzoekers en arbeidsmigranten.
- We laten in de stad voldoende ruimte voor zelfbouw, wooncoöperaties en andere bijzondere woonvormen

2.2 EEN LEEFBARE WIJK

We wonen samen in een grote stad. Fijn wonen betekent niet alleen een fijn huis, maar ook een fijne straat, buurt en wijk. Waar kinderen veilig kunnen spelen, waar afval niet op straat ligt, waar voldoende groen en water zorgt voor een aangename leefomgeving en verkoeling in de zomer. We zetten ons in voor een leefbare wijk en

doen dit met de wijk samen. We willen meer geld uittrekken voor het opruimen en schoonhouden van de stad, vooral daar waar de overlast het grootst is.

De PvdA accepteert het niet dat wijken afglijden en bewoners in een neerwaartse spiraal belanden. Wij gaan veel systematischer jaarlijks de staat van onze wijken monitoren op aspecten zoals: woonomstandigheden, leefbaarheid, gezondheid, onderwijskansen, veiligheid, baankansen en inkomenspositie; en participatie van bewoners. Wijken die van het Haags gemiddelde bewegen, krijgen extra aandacht, wijken die ver achterlopen een eigen aanpak. Hier kiezen we voor:

Een schone straat

- De vieze afvalsituatie in sommige delen van Den Haag is onacceptabel. Wij zetten in op meer ophalen en schoonhouden, gedragsverandering in samenwerking met actieve bewoners, voorlichting over inzameling afval en grofvuil en scherpe handhaving. Er komt een programma om de lage meldingsbereidheid in bepaalde wijken te vergroten.
- Afval gaan we vaker ophalen. We zetten meer vegers in, ook op zondag om de wijken met de grootste problemen beter schoon te houden.
- Er komen veel meer ondergrondse containers verspreid over de stad voor plastic, papier, glas en kleding. Dit verlaagt ook de drempel om afval te scheiden.
- Er komen vaste ophaaldagen voor grofvuil per wijk.
- Overlast van ratten gaan we tegen door afval vaker op te halen en meer broodcontainers te plaatsen met goede voorlichting.
- We investeren in buurtparticipatie. Juist in de meest vervuilde wijken zetten we in op bewonersinitiatieven, zoals Buurt Interventie Teams, meer melden, app-groepen, ondergrondse restafvalcontainers-adoptanten en voorlichting.
- Handhaving en beboeten is nooit de enige oplossing van het afvalprobleem. Maar waar nodig zetten we meer handhaving in om gedragsverandering te bevorderen.

Een fijne buurt

- Sommige wijken hebben langjarig extra aandacht nodig op alle gebieden (fysieke omgeving, veiligheid, welzijn, etc.). Daarom hebben we de afgelopen jaren werk gemaakt van de wijkaanpak. Dat zetten we door en breiden we uit.
- De openbare ruimte kan een opknopbeurt gebruiken in wijken zoals Loosduinen, Mariahoeve, Schilderswijk/Transvaal, Laak en Escamp. We zetten in op beter onderhoud van stoepen, fietspaden en openbaar groen. Wijken waar de publieke ruimte het slechtst aan toe is, zijn het eerst aan de beurt. We investeren in meer groen en water in alle wijken en hebben in het bijzonder aandacht voor de meest versteende wijken.
- We verbeteren de fysieke toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking door daar rekening mee te houden in de inrichting van de openbare ruimte. Er komen meer bankjes en meer afvalbakken. Wijken waar dit achterblijft, zijn het eerst aan de beurt.
- We verbeteren de luchtkwaliteit, in het bijzonder op plekken waar de luchtkwaliteit nu erg slecht is zoals de Vaillantlaan. Dat doen we door luchtkwaliteit (WHO-norm) als voorwaarde op te nemen in de plannen van de

gemeente en beter te monitoren. Als het nodig is, worden maatregelen als de milieuzone uitgebreid.

- We investeren in meer (toegankelijke) speelplaatsen, stemmen het aanbod af op wensen van de buurt en stimuleren nieuwe vormen van spelen, zoals bouwspeelplaatsen en natuurspeelplaatsen.
- Wij houden bij de inrichting van de openbare ruimte rekening met mensen met een beperking.

3. EEN DUURZAAM & GROEN DEN HAAG

3.1 EEN EERLIJK DUURZAAM DEN HAAG

De aarde warmt op, ons klimaat verandert. Om een leefbare planeet door te kunnen geven aan onze kinderen, is deze generatie aan zet. Juist ook in Den Haag. We doen dit op een manier die betaalbaar en eerlijk is. Daarmee willen we de standaard zetten in de regio.

De PvdA kiest voor een schone, duurzame en eerlijke koers. We verduurzamen en vergroenen de hele stad en zorgen dat hierbij niemand achterblijft. We zorgen voor een sociale energietransitie. Minder verbruik en verduurzaming moeten betaalbaar zijn en leiden tot een lagere energierekening.

Duurzaamheidssubsidies gaan we beter verdelen over mensen in de stad. Op elk dak dat hier geschikt voor is, willen we zonnepanelen. De gemeente geeft hierbij het goede voorbeeld en ondersteunt huiseigenaren. We zetten specifiek in op huurders en op het verduurzamen van de sociale woningvoorraad, maar kijken ook hoe we particulier woningbezit sneller kunnen verduurzamen in samenwerking met het rijk. We kiezen voor meer groen en biodiversiteit, onder andere door meer bomen te planten. Meer groen zorgt niet alleen voor meer biodiversiteit, maar ook voor leefbare wijken met minder hitte door te veel stenen. Hier kiezen we voor:

Een eerlijke transitie

- Duurzaamheid komt hoger op de Haagse agenda. Met behulp van de opbrengst van de verkoop van Eneco en subsidies van het rijk ondersteunt de gemeente Haagse bewoners en bedrijven op grotere schaal in de klimaattransitie.
- De Warmtelinq, de geplande pijplijdeing voor het transport van restwarmte uit Rotterdam gaat gepaard met verbetering van de openbare ruimte en vindt plaats in goed overleg met buurtbewoners. De wijken waar straten open moeten worden aanzienlijk verbeterd.
- Er komt een Task force inclusieve energietransitie, die moet zorgen voor een eerlijke Haagse energietransitie.

Verduurzaming voor iedereen

- Subsidies worden beter gespreid over de stad, bijvoorbeeld door de subsidies op wijkniveau te verdelen. Zo ondersteunen we juist inkomensgroepen die het niet gemakkelijk zelf kunnen betalen. De meest versteende wijken krijgen voorrang op subsidie voor groene daken.
- We maken ambitieuze afspraken met woningcorporaties om hun voorraad te verduurzamen en te vergroenen.
- Onze ambitie is dat op elk Haags dak zonnepanelen komen te liggen. De gemeente neemt hierin het voortouw en geeft zelf het goede voorbeeld.
- Duurzaamheidsinitiatieven koppelen we aan armoederegelingen, zo krijgt iedereen met een Ooievaarspas gratis een energiecoach langs om te besparen en een gratis uitgebreide energiebespaarbox.

- We maken bij de verduurzaming van de stad gebruik van de netwerken, kennis en ervaring die er is in de stad, zoals wijkinitiatieven en duurzame initiatieven en lokale organisaties.
- Er worden meer energiecoaches ingezet, die huiseigenaren helpen bij het verduurzamen van hun huis en wegwijs maken in de verschillende regels en subsidies.

Minder stenen, meer groen

- We stimuleren vergroening en gaan verstening tegen om hittestress tegen te gaan. Inzet is dat we de helft van de toegenomen verstening in 2030 teruggedrongen hebben.
- We geven als gemeente het goede voorbeeld door straatstenen waar mogelijk in te ruilen voor water of groen. Wanneer de straat open gaat (bijvoorbeeld voor vervanging van het riool), komt de straat altijd groener terug, waarbij rekening wordt gehouden met klimaatadaptatie.
- Wij planten meer bomen en planten in de hele stad en koesteren onze ecologische zones. Wij beginnen bij de wijken die nu het minst groen zijn. Ontwikkelgebieden als de Binckhorst en het Central Innovation District (CID) moeten voldoende groen bevatten.
- We helpen inwoners om zelf te vergroenen, door het aanleggen van geveltuintjes of door tegels gratis in te wisselen voor groen (operatie Steenbreek). We benutten de ruimte onder de boom (boomspiegels) voor inheemse planten die goed zijn voor insecten en vogels.
- Bomen worden alleen gekapt als het echt niet anders kan en worden altijd teruggeplaatst (op dezelfde plaats, in de directe omgeving of elders in de stad via een bijdrage aan het bomenfonds). De leges voor de kapvergunning worden kostendekkend. Voor elke boom die door een particulier wordt aangevraagd, planten we er een in de buurt van een sociale huurcomplex.

Hergebruik wordt de norm

- Den Haag profileert zich als stad van circulariteit. Den Haag rolt de looper uit voor de circulaire industrie in het vestigingsbeleid, bedrijven die uit gebruikte materialen nieuwe producten maken en die producten repareren of een nieuw leven geven. De gemeente stuurt op hergebruik in aanbestedingen om de ontwikkeling van deze industrie te stimuleren.
- Den Haag verdubbelt de komende jaren zijn inspanningen om afval van burgers en bedrijven zodanig te scheiden dat steeds meer afval voor hergebruik bestemd wordt.

3.2 DUURZAAM VERVOER & VERKEER

Iedereen wil zich in Den Haag op een prettige manier kunnen verplaatsen op een manier die het best bij hem of haar past. We wonen in een grote stad en dat maakt dat we rekening met elkaar moeten houden. De PvdA kiest voor meer ruimte voor de voetganger en de fietser en voor goed OV, zodat het makkelijker wordt om de auto

vaker te laten staan. We stimuleren het deelgebruik van vervoersmiddelen, moderne duurzame (elektrische) initiatieven en alternatieve vormen van vervoer. We verbeteren de verkeersveiligheid, in het bijzonder voor voetgangers en fietsers. We pakken als eerste de plekken aan waar de luchtkwaliteit het meest lijdt onder het verkeer, bijvoorbeeld door de doorstroom op de Vaillantlaan te verbeteren. Dat is fijn voor omwonenden én voor de verkeersdeelnemers. Hier kiezen we voor:

Ruimte voor de voetganger & de fietser

- We stimuleren het om je te voet of per fiets te verplaatsen. Dit doen we met het uitbreiden van de rode lopers (aantrekkelijke wandelroutes) door de stad heen en snelfietsroutes (sterroutes) vanuit buitenwijken naar centrum. .
- We zijn voor meer ruimte voor de wandelaar in de stad ('lopen als winkels open'). De Grote Marktstraat wordt alleen een voetgangersgebied wanneer de Gedempte Gracht en Burgwal een volwaardig alternatief zijn voor de fiets.
- Bij de herinrichting van straten zorgen we dat deze zo veilig mogelijk worden, met ruime voetpaden en fietsstroken.
- We kiezen voor meer fietsstraten waar de auto te gast is (zoals de Conradkade) en vrijliggende fietspaden.
- Fietspaden zijn soms erg druk. Als fietspaden te vol raken gaan scooters op dat tracé naar de rijbaan.
- Bij de (her)inrichting van de stad hebben we nadrukkelijk ook oog voor mensen die minder mobiel zijn.
- De verkeersveiligheid bij basisscholen is vaak onvoldoende. We breiden daarom de schoolzones uit, zodat kinderen veilig lopend of op de fiets naar school kunnen.
- We breiden de mogelijkheden voor fietsparkeren in alle wijken uit met meer fietsparkeerplekken op straat, fietsvlonders, fietstrommels en buurtstallingen.
- We introduceren vakantieeefstraten, waarbij bewoners kiezen om in de zomervakantie de straat anders in te richten met meer groen en speelgelegenheid

Goed & toegankelijk openbaar vervoer

- We investeren in snelle en betere OV-verbindingen op de korte en langere termijn, en hebben hierbij in het bijzonder aandacht voor Zuidwest. Ook vinden we een betere verbinding met Kijkduin belangrijk. Hiermee maken we het reizen met tram en bus door de stad en naar de kust aantrekkelijker.
- Er verdwijnen in de stad geen haltes en het OV wordt niet duurder. Openbaar vervoer moet voor iedereen betaalbaar zijn als volwaardig alternatief, in het bijzonder voor mensen die hiervan afhankelijk zijn.
- Bij nieuwbouwwoningen kunnen bewoners kiezen voor een gunstig OV-abonnement in plaats van een parkeervergunning.
- Het OV in de stad is goed toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking.

Deelmobiliteit heeft de toekomst

- We stimuleren deelmobiliteit. Voor deelfietsen en -scooters stellen we wel als voorwaarde dat eventuele overlast wordt aangepakt en duidelijke

stallingsplekken worden aangewezen. Het gebruik van deelauto's stimuleren we.

- Bij grote nieuwbouwplannen wordt ruimte gegeven aan collectieve deelauto's en ondersteunen wij VvE's indien zij over willen stappen op deelvervoer.

Autoverkeer

- De verkeersdruk op de hoofdroutes neemt toe met gevolgen voor verkeersveiligheid, doorstroom en luchtkwaliteit. We onderzoeken opties voor onder andere de Vaillantlaan, de Lozerlaan en de Noordwestelijke hoofdroute, waaronder ondertunneling.
- 30 km per uur wordt de standaardsnelheid in Haagse woonwijken. Doorgaande wegen kunnen worden uitgezonderd, mits de verkeersveiligheid op orde is.
- We zetten in op betere P&R-faciliteiten aan de rand van de stad (zoals in Leidschenveen), in combinatie met goed OV naar het centrum en de badplaatsen Scheveningen en Kijkduin.
- We gaan bestaande ondergrondse parkeervoorzieningen beter benutten. De gemeente stimuleert en faciliteert regelingen waarbij buurtbewoners ongebruikte parkeerplaatsen - van bijvoorbeeld kantorencomplexen in weekenden en vakanties - kunnen gebruiken.
- We willen parkeren op straat ontmoedigen. Daarom verhogen we de prijs voor een tweede parkeervergunning en kunnen in de hele stad maximaal twee vergunningen per huishouden worden verkregen. In toeristische gebieden verhogen we het straattarief.
- Ons uitgangspunt is betaald parkeren in de hele stad. Daarmee beginnen we in gebieden waar de parkeerdruk het hoogst is. Zo betalen we allemaal mee aan parkeervoorzieningen in de stad en gaan we parkeeroverlast tegen.
- We voegen per saldo geen parkeerplaatsen op het maaiveld meer toe in de stad. Parkeervoorzieningen bij wooncomplexen zijn verdiept of halfverdiept. Rond OV-knooppunten kan worden volstaan met minder parkeerruimte.
- We kiezen voor alternatief gebruik van parkeerplekken (uitbreiden boom- & fietsvlonders, terrassen, speelgelegenheid) waar mogelijk, in afstemming met bewoners.
- We zetten in op zo milieuvriendelijk mogelijke logistiek (bij voorkeur met behulp van kleine elektrische voertuigen) naar bedrijven in het centrum van onze stad door een duurzaam stadsdistributiecentrum voor bezorgdiensten (last mile delivery) om enorme pakketbezorgingsdruk in de stad te verminderen.

4. EERLIJKE KANSEN VOOR IEDEREEN

4.1 KANSENGELIJKHEID BEGINT BIJ GOED ONDERWIJS

Elk kind verdient een eerlijke kans. Helaas speelt kansenongelijkheid in het onderwijs een steeds grotere rol. Er is geen grote stad in Nederland waar het inkomen van de ouders zo bepalend is voor de onderwijskansen van kinderen, als Den Haag. En de verschillen nemen toe. De kwaliteit van scholen verschilt te veel.

Goed onderwijs begint bij goede leerkrachten. We hebben een groot lerarentekort van bijna 500 docenten in onze stad. Dit merken we het meeste in de wijken die al kwetsbaar zijn. Om goed onderwijs aan elk kind te kunnen bieden, gaan we daarom meer docenten naar Haagse scholen trekken. Elk kind heeft recht op goed onderwijs. We laten deze verantwoordelijkheid niet alleen over aan schoolbesturen. Samen met de scholen willen we de komende tien jaar systematisch werk maken van het verbeteren van de onderwijskwaliteit en het verkleinen van de ongelijkheid in het onderwijs in Den Haag en halen daarvoor alles uit de kast.

Het beroepsonderwijs levert de steunpilaren voor onze maatschappij. Toch is het vaak het vergeten kindje in ons onderwijssysteem. Dit terwijl het beroepsonderwijs met veel problemen kampt zoals het tekort aan stageplaatsen en een lastige doorstroom op de arbeidsmarkt. Daar gaan wij als PvdA verandering in brengen en het beroepsonderwijs de welverdiende aandacht geven. *Hier kiezen we voor:*

Een eerlijke start voor elk kind

- We geven de jongste Hagenaars en Hagenezen een goede start door te investeren in de voor- en voerschoolse educatie (vve). Alle kinderen vanaf twee jaar krijgen de mogelijkheid om minstens vier dagdelen deel te nemen aan een vve-traject. Ouders met een laag inkomen hebben gratis toegang.
- We gaan docenten op scholen in kwetsbare wijken extra belonen. Hier zien we de grootste lerarentekorten, terwijl goede docenten hier het grootste verschil kunnen maken.
- Voor docenten van buiten de stad maken we werken in Den Haag aantrekkelijk door ze voorrang te bieden bij het huren van een middeldure huurwoning en te zoeken naar oplossingen voor scholen met te weinig parkeerplekken voor personeel van buiten de stad.
- We gaan onderadvisering tegen. Daarom maken we afspraken met scholen, starten we trainingsprogramma's voor (leraren op) scholen waar grote verschillen zitten tussen adviezen en toets-/uitstroomresultaten en komt er een adviesraad, die samen met scholen het beleid rondom de advisering gaat verbeteren .
- We willen dat er meer brede brugklassen komen, zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en zo meer kansen krijgen. Kopklassen na de basisschool moeten er voor zorgen dat kinderen met achterstanden op het juiste onderwijsniveau op de middelbare school instromen.
- We gaan vroegtijdig uitstroom op het voortgezet onderwijs tegen door te investeren in onze maatschappelijk werkers. Zo kunnen zij docenten, ouders en leerlingen ondersteunen en op tijd kunnen ingrijpen als dat nodig is.

- Huiswerkbegeleiding is niet voor alle ouders betaalbaar. Daarom zorgen we voor gratis huiswerkbegeleiding op meer plekken in de stad, zoals in bibliotheken, buurthuizen, sportclubs en op scholen zelf.
- Er komt in samenwerking met de scholen een Haags actieplan ouderbetrokkenheid.
- We ondersteunen initiatieven die erop gericht zijn om het wereldbeeld van kinderen te verbreden zoals : uitwisselingen tussen klassen, en ontmoetingen tussen studenten en basisschoolkinderen zijn hier een goed voorbeeld van
- In het Haagse onderwijs is burgerschap vast onderdeel. We ondersteunen en stimuleren scholen om onderwerpen die dialoog vragen actief aan de orde te stellen. Denk aan samenleven in een diverse stad, LHBTQIA-acceptatie, discriminatie, pesten, medisch ethische thema's, etc.

Een stad voor alle studenten

- Er is een groot tekort aan stageplaatsen voor MBO'ers. Daarom maken we het makkelijker om een erkend leerbedrijf te worden, zodat ook bedrijven met een of twee werknemers stageplekken kunnen bieden. De gemeente gaat meer traineeships op MBO-niveau aanbieden. ROC's in Den Haag krijgen meer budget om gericht decanen/studiebegeleiders aan te trekken die met MBO'ers aan de slag gaan om stages te vinden en voeren wij met betrokken partners gesprekken om jongeren op te leiden naar banen waar in de regio veel vraag naar is.
- We maken van Den Haag een studentvriendelijkere stad zodat Hagenaars en Hagenezen in eigen stad kunnen studeren en anderen de magie van de stad ervaren en zo de stad blijvend verrijken. Dit doen we met door voldoende goede studentenhuisvesting te realiseren in de hele stad, een studentenkorting voor in Den Haag wonende studenten voor cultuur- en sportvoorzieningen en het verruimen van de openingstijden van de horeca waar dit kan. We zetten ook meer ontmoetingsplekken in de stad op waar studenten elkaar kunnen leren kennen en maken meer studieruimte beschikbaar in onze stad.
- We stimuleren de spreiding van studenten over de stad en faciliteren initiatieven waarbij studenten in ruil voor vrijwilligerswerk in de wijken goedkoper een kamer kunnen huren.

Taal als basis om mee te doen in de samenleving

- Om makkelijker te participeren en indien nodig hulpverlening in te schakelen, is een goede taalbeheersing belangrijk. De PvdA heeft daarom de ambitie dat iedere inwoner van Den Haag Nederlands kan spreken, lezen en schrijven.
- We vergroten het aanbod van taalcurssussen in de stad. Om taalonderwijs toegankelijker te maken, verhogen we het budget voor Taal in de Buurt zodat mensen in hun vertrouwde wijkcentrum of via de school van hun kinderen hun taalvaardigheid kunnen verbeteren. Mensen die een aanvraag doen bij de balies van de gemeente, het UWV, de leerwerkloketten en andere organisaties worden gescreend op laaggeletterdheid. Laaggeletterden worden doorverwezen en begeleid naar het taalonderwijs. Ambtenaren worden getraind om laaggeletterdheid te herkennen.

- We gaan scholen helpen met het verbeteren van het leesonderwijs door samenwerking aan te gaan met maatschappelijke organisaties. Via scholen worden ook ouders mogelijkheden aangeboden om beter Nederlands te leren.
- We zorgen ervoor dat het inburgeringsonderwijs beter aansluit op het reguliere onderwijs om zo de kwaliteit en het slagingspercentage voor inburgering te verhogen.
- We gaan lobbyen bij het rijk om te zorgen voor meer en betere begeleiding van jonge statushouders zodat ze sneller participeren. We maken hier zelf ook geld voor vrij.

4.2 ECONOMIE EN HAAGSE BANEN

Bij een leefbare stad hoort een sterke economie met voldoende banen voor de inwoners van onze stad: theoretisch en praktisch opgeleid, jong en oud. Of je nou werkt in toerisme, industrie, zakelijke dienstverlening of voor de overheid, werk zorgt voor welvaart en welzijn voor de inwoners van onze stad. Economische groei is geen doel op zich, maar wel noodzakelijk om onze doelen voor de stad en haar inwoners te bereiken.

De economie van onze stad is de afgelopen jaren het minst gegroeid van de grootste vier steden van ons land. Te veel Hagenaars en Hagenezen zitten nog in de bijstand of leven in armoede. De groei van de stad moet meer voor de stad werken. Daarom willen we meer Haagse banen creëren, onder meer via investeringen in onze stad, vooral voor praktisch geschoolden. De mismatch tussen werk en werkzoekenden vraagt bovendien goede onderwijs- en matchingprogramma's, waarbij beroepsonderwijs en bedrijfsleven soepel met elkaar samenwerken. Hier kiezen we voor:

Verbreden en versterken van de Haagse economie

- We maken werkgelegenheid leidend in het economisch beleid.
- De Haagse economie leunt sterk op de overheid en internationale instellingen, die vooral werk bieden aan hoger opgeleiden. Om ook banen te creëren voor praktisch geschoolden, zetten we in op de maakindustrie, de bezoekerseconomie, de circulaire economie en op sectoren die direct toegevoegde waarde bieden voor de welvaart in onze stad: de bouw, de verduurzamingsopgave, het onderwijs en de zorg.
- Werk geeft eigenwaarde. Wij gunnen iedereen - hoogopgeleid, laagopgeleid, volledig of gedeeltelijk inzetbaar - een fatsoenlijk inkomen en fatsoenlijk werk. Dat betekent dat ook mensen met een arbeidsbeperking recht hebben op werk, via een gesubsidieerde (Stip)baan of een basisbaan. Met de oprichting van wijkbedrijven investeren we in wijken en in ontplooiing van talent, nieuw werkritme en eigenwaarde voor mensen die geen betaald werk meer hebben.

Goede balans tussen bedrijvigheid, leefbaarheid en arbeidsomstandigheden

- Ondernemers en bedrijven creëren werkgelegenheid en maken de stad leefbaar en aantrekkelijk. De PvdA wil ondernemerschap stimuleren door startende en kleine ondernemers te helpen en de regels zoveel mogelijk te beperken.
- De PvdA streeft naar een goede balans tussen bedrijvigheid, leefbaarheid en arbeidsomstandigheden. De toename van evenementen en de opkomst van (maaltijd-)bezorgdiensten roepen vragen op over de balans tussen verschillende belangen. Wij zijn voorstander van (nieuwe) bedrijvigheid als dit de stad en werkenden verder helpt, maar stellen ook voorwaarden als de leefbaarheid veiligheid voor bewoners, maar ook de belangen van werknemers, als deze onder druk komen te staan.
- Voor veel arbeidsmigranten en medewerkers in platformbedrijven zijn de arbeidsomstandigheden en daarmee de woon- en inkomenspositie niet op orde. Hoewel Den Haag hier beperkte mogelijkheden toe heeft, gaan wij de strijd aan met malafide uitzenders, werkgevers en huisjesmelkers, die misbruik maken van de kwetsbare positie van deze werknemers. Dat doen we door goed werkgeverschap te stimuleren, af te dwingen waar we dat kunnen en door stevig op te treden tegen misstanden.
- Bij aanbestedingen werken we het liefst samen met regio gebonden bedrijven. We stellen Haagse voorwaarden aan goed werkgeverschap, social return, maatschappelijk verantwoord, en duurzaam ondernemen.

Aanpak winkelstraten

- De gemeente gaat de aantrekkelijkheid van winkelstraten en winkelcentra verbeteren, zeker in winkelgebieden die er nu minder voorstaan. Winkelgebieden zijn immers essentieel voor een aantrekkelijke leefomgeving. Dat kan ook betekenen dat er strenge regels komen wat betreft winkelaanbod (branchering), dat winkelgebieden worden verkleind en winkels worden verplaatst. We werken hierbij samen met winkeliersverenigingen en eigenaars.
- We verruimen de mogelijkheden om leegstaande panden een sociale of creatieve bestemming te geven. We gaan actiever panden verwerven en onteigenen als sprake is van misstanden. De OZB wordt hoger in geval van leegstaand.

4.3 EEN DEN HAAG VOOR IEDEREEN

Den Haag is een van de meest diverse steden van Nederland. In de stad van vrede en recht leven mensen uit alle hoeken van de wereld samen. De diversiteit is één van de krachten van onze stad. Samenleven in verscheidenheid is niet altijd gemakkelijk. De gemeente kan helpen om het samenleven in buurten soepeler te laten verlopen met goede voorzieningen voor ontvangst, inburgering en samenleven. Als mensen meedoen gaat samenleven makkelijker.

In Den Haag mag je jezelf zijn. Of je nou moslim bent of joods, transgender en/of hetero, en wat je afkomst ook is. We accepteren dat niet iedereen hetzelfde is en erkennen dat iedereen gelijke rechten heeft en gelijke kansen verdient. De wijk waarin je woont, je achtergrond of wie je ouders zijn, mogen nooit bepalend zijn voor

welke kansen je krijgt. In Den Haag is géén ruimte voor discriminatie en racisme. De gemeente gaat voorop en geeft het goede voorbeeld.

De wereld verandert snel en dit is zichtbaar in wijken zoals Laak en Transvaal. We hebben als PvdA oog voor de vervreemding die bewoners kunnen ervaren in snel veranderende wijken. Zij hebben het idee dat ze verhuisd zijn zonder van huis te zijn veranderd. Hier kiezen we voor:

Een warm welkom

- De gemeente zoekt nieuwe migranten actief op. We bieden laagdrempelige ontvangst- en inburgeringsvoorzieningen voor alle nieuwe migranten. Het International Center is er voor alle nieuwkomers. Zij gaan ook arbeidsmigranten, asielzoekers en statushouders verwelkomen, helpen met inschrijven en doorverwijzen naar de juiste organisaties. We lobbyen voor registratie van elke arbeidsmigrant, inclusief huisadres.
- We zorgen dat alle kinderen van nieuwkomers zo snel mogelijk in Den Haag naar school gaan.
- We stellen voorzieningen beschikbaar voor ontmoeting, ontwikkeling en voorlichting. We werken samen met organisaties en werkgevers aan snellere integratie en emancipatie van vluchtelingen en arbeidsmigranten.
- Vluchtelingen en statushouders vangen we ruimhartig op. We gebruiken hierbij de enorme bereidheid van Hagenaars om te ondersteunen bij de ontvangst en de inburgering en zetten tevens in op goede begeleiding vanuit de gemeente.

Een stad waar iedereen meedoet

- We trainen professionals in onderwijs, zorg en welzijn in het omgaan met diversiteit en het tegengaan van vooroordelen. Met werkgevers, onderwijs, politie en uitgaansgelegenheden maken we afspraken om discriminatie uit te bannen. De gemeente zet mystery guests in om discriminatie op te sporen. Wie discrimineert, verliest zijn exploitatievergunning.
- We ontwikkelen een gemeentelijk keurmerk voor bedrijven die zich actief inzetten tegen discriminatie, zoals in de horeca en op de woningmarkt. Daarmee maken bedrijven en horeca hun goede gedrag bekend aan het publiek.
- De gemeente kan discriminatie niet alleen bestrijden. Daarom vormen we samen met partners in de stad (bedrijven, organisaties, onderwijsinstellingen, (sport)verenigingen, etc.) een antidiscriminatie-pact waarin we gezamenlijk concrete afspraken maken om discriminatie tegen te gaan.
- Etnisch profileren pakken we aan. De eerste stap is het bespreekbaar maken. We werken actief aan de vertrouwensrelatie tussen politie en wijkbewoners en betrekken de scholen hierbij. De politie neemt in Den Haag alle aangiften van discriminatie op. De gemeente stimuleert de politie en de veiligheidsdriehoek ook om diverser te worden.
- De gemeente voert een actief en ambitieus diversiteitsbeleid (inclusief anoniem solliciteren en trainen van medewerkers). Er worden tegelijkertijd scherpe afspraken gemaakt over diversiteit en inclusie binnen bedrijven en

organisaties die een subsidierelatie hebben met de gemeente. De gemeente past deze afspraken toe als voorwaarde in het subsidie- en inkoopbeleid.

- Als stad besteden we aandacht aan alle onderdelen van onze gedeelde geschiedenis, waaronder de migratiegeschiedenis en de (herdenking van) de slavernij.
- In de gehele gemeentelijke organisatie krijgen mannen en vrouwen een gelijk loon voor gelijk werk.
- We zorgen voor een sterk anti-discriminatie bureau, dat ervoor zorgt dat mensen melding blijven maken van discriminatie en deze meldingen ook serieus oppakt.
- Steeds meer Haagse moslims willen ervoor kiezen om begraven te worden op een islamitische begraafplaats dichtbij huis, maar helaas zijn hier in de buurt te weinig plekken voor. Daarom willen wij samen met de islamitische gemeenschap, partners en gemeenten in de regio op korte termijn een islamitische begraafplaats realiseren. Als gemeenten in de regio geen plek willen of kunnen aanbieden, zoeken wij plek voor eeuwige grafrust in Den Haag.

Succesvolle en snelle inburgering

- We begeleiden mensen vanaf het allereerste begin naar taallessen, werk en welzijnswerk.
- In ons inburgeringsbeleid gaan we zo veel mogelijk werken en leren combineren. Mensen leren de taal gaandeweg op de werkvloer en in de klas.
- Samen met bedrijven en organisaties organiseren we werkplekken voor inburgeraars. Werk is de beste kans snel onderdeel van de samenleving te worden en de taal te leren.
- We zorgen ook voor mogelijkheden voor taalonderwijs en inburgering voor nieuw- en oudkomers die geen inburgeringsverplichting hebben.

5. EEN SOCIALE BASIS: HULP EN ONDERSTEUNING VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

5.1 BASISBANEN, ARMOEDE EN SCHULDENAANPAK

Iedereen verdient goed, betekenisvol werk en een eerlijk inkomen. Werk is de sleutel tot bestaanszekerheid, waardering, respect en tot deelname aan de samenleving. Ook is het een opstap tot verdere kansen en ontwikkeling. Daarom is ons uitgangspunt dat we iedereen (terug) naar werk begeleiden. Als het hebben van een baan (even) niet lukt, zorgen we dat mensen op een andere manier volwaardig mee kunnen doen.

Zekerheid over je inkomen is cruciaal. Voor het zelfvertrouwen en welbevinden, maar ook tegen gezondheidsproblemen en stress. De PvdA wil een eerlijk systeem van inkomensondersteuning zodat iedereen voldoende inkomen heeft om van rond te komen en mee te kunnen doen. Naarmate je meer verdient, krijg je geleidelijk minder inkomensondersteuning. Dus geen armoedeval waarbij je opeens een grens passeert waarna je nergens meer recht op hebt.

In Den Haag zijn er 24.000 bijstandsgerechtigden. Daarvan zijn 10.000 mensen tijdelijk werkloos; zij komen vanzelf of met een klein beetje hulp van de gemeente aan het werk. De resterende groep heeft meer ondersteuning nodig om te participeren. Naast mensen met een bijstandsuitkering leven ook grote groepen gepensioneerden, kinderen, zelfstandigen en werkenden in armoede. Tien procent van de inwoners van Den Haag en één op de vijf kinderen leeft in armoede. Terwijl het landelijk 1 op de 13 is. Dat is veel te veel. De armoedevoorzieningen die we in Den Haag hebben zijn van groot belang om mensen in armoede te ondersteunen en soms ook om negatieve effecten van het landelijke beleid te matigen. We willen het bereik van armoedevoorzieningen en schuldhelpverlening vergroten. Daarom zetten we in op het vereenvoudigen en helder uitleggen van de regels en meer persoonlijk contact. Hier kiezen we voor:

Een plek voor iedereen

- We investeren in basisbanen zodat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt zich maatschappelijk nuttig kunnen maken als conciërge of hulp in scholen, bibliotheken, wijkcentra en bij het schoonhouden van de straat. Dat kan door structurele financiering van de Stip-regeling, uitbreiding van het aantal banen en door het maken van afspraken met sociale en grote werkgevers. Dit werk mag niet in de plaats komen van bestaand betaald werk.
- Voor mensen die niet zelfstandig aan de slag kunnen, zorgen we voor beschermt werk bij sociale werkplaatsen.
- We spreken mensen met een bijstandsuitkering regelmatig, om te zoeken naar mogelijkheden, kansen, het wegnemen van belemmeringen om op wat voor manier dan ook actief te zijn in de samenleving.

Bestrijden van (kinder)armoede

- De gemeente gaat bij hulp aan de kwetsbaarste mensen meer verbinding leggen tussen inkomensondersteuning, welzijnswerk en onderwijs.
- Extra aandacht gaat uit naar groepen die niet goed rond kunnen komen, zoals jongeren in de bijstand tot 21 jaar, bijstandsgezinnen met kinderen op de middelbare school, bijstandsgerechtigden met hoge zorgkosten en (flex)werkende armen.
- We zorgen voor hulp dicht bij de praktijk: bijvoorbeeld armoede-coaches in de voedselbank.
- Een bijstandsuitkering is een recht, geen gunst. Daarom bewaken we de menselijke maat: geen controledrift en heilloos korten op de bijstandsuitkering bij bijvoorbeeld een gemiste afspraak, maar de mens centraal om diegene zo goed mogelijk te helpen om weer (vrijwilligers)werk te vinden.
- Als mensen die een bijstandsuitkering ontvangen kleine giften krijgen zoals boodschappen wordt dit niet gekort op hun uitkering.
- We maken de regels voor armoedevoorzieningen, bijstand en schuldhulp eenvoudiger en laagdrempeliger. We zorgen voor een noodpotje waarmee de gemeente mensen flexibel en snel kan helpen met incidentele maar noodzakelijke uitgaven.
- Den Haag hanteert geen kostendelersnorm. Een straf op samenwonen is onwenselijk en ook niet realistisch met het oog op de woningnood.
- We verhogen de inkomensgrens voor de Ooievaarspas om voorkomen we dat mensen die net teveel verdienen alsnog minder overhouden omdat ze de pas moeten inleveren. Zo kunnen meer mensen met korting sporten, naar de bibliotheek of een museum. We breiden de tegemoetkoming in de kosten uit voor sportdeelname en cultuurdeelname voor kinderen uit arme gezinnen.

Schuldenaanpak

- Schulden raken veel meer groepen dan alleen de lage inkomens of armen en hebben op termijn dramatische gevolgen voor individu, gezin en maatschappij als niet op tijd wordt geholpen. Iedereen moet straks in aanmerking kunnen komen voor het vernieuwde, effectievere en snellere schuldhulptraject.
- De beste manier om schulden tegen te gaan, is door ze te voorkomen. Daarom breiden we de Helpdesk Geldzaken, waar mensen met geldzorgen terecht kunnen, uit door de hele stad. We hebben speciaal aandacht voor jongeren, en zetten in op meer preventie en voorlichting op scholen.
- Mensen met schulden die onder bewindvoering komen te staan, krijgen soms te maken met malafide bewindvoerders die er baat bij hebben om mensen zo lang mogelijk in de schulden te houden. De gemeente moet meer grip krijgen op de bewindvoering door het zelf aan te bieden, of door bindende afspraken te maken met bewindvoerders.
- Het Jongeren Perspectief Fonds, waarmee schulden worden overgenomen en met de jongere afspraken worden gemaakt over naar school gaan of (vrijwilligers)werk, is een groot succes. Daarom breiden we dit fonds uit naar andere groepen.

5.2 GOEDE ZORG EN WELZIJN

Gemeenten zijn sinds de decentralisatie van 2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg en WMO-voorzieningen. Door bezuinigingen moeten gemeenten deze taken met te weinig budget verrichten. Door, de doorgeschoten marktwerking schiet de gemeentelijke hulpverlening tekort. Jongeren met suïcidale gedachten wachten nu soms meer dan negen maanden op goede hulp en dat is onacceptabel. Juist voor complexe gevallen moet snel hulp beschikbaar zijn.

Het zorg- en ondersteuningsaanbod is veel te versnipperd. Wij willen niet veel aanbod, maar het beste aanbod. De PvdA wil per wijk vaste aanbieders, die geselecteerd worden op binding met de wijk, effectiviteit en professionaliteit. Zo wordt er niet langs elkaar heen gewerkt en veel geld verspild met versnippering, bureaucratie, controle en nodeloze concurrentie.

We zien grote gezondheidsverschillen in onze stad. Het is voor de PvdA onacceptabel dat je wijk of achtergrond, bepalend is voor je kans op een goede gezondheid in deze stad. De verschillen pakken we aan, zodat iedereen een gezond leven kan leiden. We gaan hierbij beter samenwerken met zorgverzekeraars en zetten in op preventie. Om de gezondheidsverschillen in de stad tegen te gaan, is het essentieel dat de zorg zo toegankelijk mogelijk wordt voor iedereen. We houden hier meer rekening met culturele verschillen.

Jarenlang is er bezuinigd op de ondersteuning van kwetsbare bewoners, ontmoeting en preventief jeugdwerk via het welzijnswerk. Dit terwijl verbinding en contact in de wijken nodig is om goede zorg te leveren en op termijn zorgt voor preventie en lagere uitgaven. De PvdA vindt dat onverteerbaar, we moeten juist in deze tijd extra investeren in mensen. Daarom trekken we de komende periode extra geld uit om burgers en professionals in de wijken te ondersteunen. Wijkteams, opbouwwerkers en welzijnsinstanties hebben een belangrijke rol in onze stad. Hier kiezen we voor:

Eerlijke kans op gezond leven

- Voorkomen is beter dan genezen. Daarom vergroten we de preventieve rol die de gemeente speelt om een gezondere levensstijl te bevorderen. Samen met de verzekeraars gaan we de krachten bundelen om de gezondheidsverschillen in Den Haag aan te pakken. Dit doen we met behulp van een gezamenlijk preventiefonds.
- Voor het aanpakken van de gezondheidsverschillen in onze stad is een lange adem nodig. Daarom gaan we verschillende budgetten en pilots bundelen om zo integrale actieplannen te kunnen maken voor de langere termijn. Het aanpakken van gezondheidsverschillen eist een wijkgerichte aanpak, waarbij wijken met de grootste gezondheidsproblematiek prioriteit krijgen.
- De daling van de vaccinatiebereidheid bij kindervaccins (rijksvaccinatieprogramma, HPV) en de lage vaccinatiegraad voor het coronavaccin is zorgwekkend voor de volksgezondheid en omdat niet-

gevaccineerde groepen vaak het grootste risico lopen. De gemeente geeft samen met de GGD prioriteit aan het verhogen van de vaccinatiebereidheid.

- We willen de wijkteams terug: geen indicatie-organen, maar hands-on professionals met tijd en ruimte voor vroegsignalering, preventie en toeleiding. In elke wijk komt een wijkteam met professionals die goed in contact staan met inwoners, die inwoners bij elkaar kunnen brengen en met oplossingen kunnen komen voor problemen in de wijk. De wijkteams helpen mensen die verdwalen in de bureaucratie bij bijvoorbeeld het aanvragen van voorzieningen. Om de gezondheidsverschillen in de stad aan te pakken, hebben de wijkteams ook een gezondheidscoach nodig, die mensen begeleidt bij het opbouwen van een gezondere levensstijl.
- We stimuleren dat meer mensen bewegen en dat er meer aandacht komt voor gezond eten op scholen. We motiveren scholen om meer aandacht te geven aan beweging door gymlessen en buitenspelen.

Goede en toegankelijke zorg

- Om goede geïntegreerde zorg te kunnen leveren, moeten hulpverleners elkaar kennen. Daarom gaan we het aantal gecontracteerde zorgaanbieders in onze stad sterk verminderen. Zo zorgen we ervoor dat we niet langer meer dan honderd verschillende zorgaanbieders hebben die langs elkaar heen werken en met elkaar concurreren.
- Nu is er veel onnodige concurrentie tussen zorg- en welzijnsorganisaties. Daarom wordt samenwerking tussen organisaties in de wijk de norm. Samenwerking in de wijk tussen zorg- en welzijnsorganisaties is de norm en stimuleren we. We organiseren zorg- en welzijn beter door meer wijkgericht te financieren en samenwerking te belonen.
- Om iedereen in de stad van goede zorg en ondersteuning te voorzien, zetten we in op zorg die is toegesneden op de verschillen tussen mensen. Dit doen we door intermediairs in te zetten die specifieke doelgroepen makkelijker kunnen bereiken.
- Voor mensen met een laag inkomen blijft Wmo-zorg kosteloos. We blijven ons inzetten voor een eigen bijdrage voor de Wmo naar draagkracht: mensen met een hoog inkomen kunnen meer bijdragen om de zorg goed en betaalbaar te houden.
- We richten de zorg in Den Haag zo toegankelijk mogelijk in. We zetten daarom een (fysiek) gemeentelijk zorgloket op, waar mensen snel en gemakkelijk naar de juiste hulp worden verwezen. Bovendien vergroten we de bekendheid van de Servicepunten en zorgen we ervoor dat mensen ook vanuit huis makkelijk contact kunnen leggen.
- De gemeente gaat beter toezicht houden op de kwaliteit van de zorg van aanbieders en maakt duidelijke afspraken over de ontbinding van contracten, als die kwaliteit niet wordt geleverd. Zo voorkomen we misstanden in de zorg.
- We gaan onze gemeente dementievriendelijk maken. Medewerkers en inwoners kunnen trainingen volgen voor het herkennen en omgaan met dementie. Ontmoetingscentra voor mensen met dementie en hun partners zijn in alle buurten beschikbaar.
- We gaan lobbyen bij het rijk om meer geld vrij te maken voor de jeugdzorg en zetten dit in voor het terugdringen van de wachtlijsten en voor snelle hulp aan de meest complexe gevallen. Bovendien gaan we meer inzetten op preventie

en vroegsignalering, om de psychologische weerbaarheid onder jongeren op te krikken om ernstige gevallen te voorkomen. Ook gaat de gemeente meer samenwerken met servicebureau Jeugdhulp Haaglanden om de complexe gevallen die nu tussen wal en schip vallen toch snel aan hulp te helpen.

Welzijn in de wijk

- Voor de PvdA staat de kwaliteit en continuïteit van betrouwbare professionals voorop. Het professioneel welzijnswerk moet niet onderling concurreren, dat gaat ten koste van effectiviteit. Wij subsidiëren welzijnsorganisaties op basis van vertrouwen en binding met de wijk en op basis van continuïteit.
- We zetten twintig extra ontmoetingsplekken op waar mensen uit de wijk samen kunnen komen. We maken hiervoor meer budget vrij en gaan een faciliterende rol spelen als gemeente. Hierbij zoeken we samenwerking op met de buurthuizen in onze stad. Afgelopen periode heeft de PvdA voorkomen dat meerdere buurthuizen de deuren moesten sluiten. We vinden dat buurthuizen betere ondersteuning moeten krijgen en willen nieuwe buurthuizen openen in wijken waar nog geen ontmoetingsplekken zijn.
- Jeugdwerkers en straatcoaches zijn veel op straat en hebben goed contact met betrokkenen in de wijk. Ze vervullen een verbindende rol. Het is daarom belangrijk om de extra straatcoaches in vaste dienst aan te nemen. Bovendien maken we geld vrij voor vijftien extra straatcoaches, vijf extra kinderwerkers in de meest kwetsbare wijken en breiden we de community builders uit naar tien.
- Het individueel welzijnswerk werkt zoveel mogelijk in de stad: signalerend, in gemeenschappen, wijken en buurten. Uiteraard kunnen mensen in elke wijk ook op acceptabele afstand terecht in de servicepunten. Het welzijnswerk vervult hier de rol van spin in het web.

Niemand slaapt op straat

- De afgelopen twaalf jaar is het aantal daklozen in Nederland en onze stad meer dan verdubbeld. In Den Haag blijft het uitgangspunt: niemand slaapt op straat. We zorgen voor voldoende opvangplekken, zorg en begeleiding voor dakloze mensen.
- Nu is de winteropvang alleen geopend als de (gevoels)temperatuur onder nul is. Wij willen dat de hele winter iedereen een dak boven zijn hoofd heeft, laagdrempelig en zonder eigen bijdrage.
- Er is een tekort aan opvangplekken en woonruimtes van waaruit daklozen met hulp hun leven weer kunnen opbouwen (doorstroomvoorzieningen). We blijven zoeken naar nieuwe locaties door de hele stad, het liefst kleinschalig en uiteraard met goede begeleiding en zorg.
- We hebben speciale aandacht voor dakloze jongeren. We zorgen voor goede opvang, en begeleiding zodat jongeren naar school gaan of werk hebben, een sociaal netwerk opbouwen en overzicht hebben over hun financiën zodat ze op eigen benen kunnen staan. Voor gezinnen met kinderen is altijd opvang voor het hele gezin beschikbaar.
- Bij het Daklozenloket is het de afgelopen jaren steeds drukker geworden. We borgen dat het loket genoeg personeel heeft om daklozen op een goede en menswaardige manier te helpen.

- Dakloze mensen beboeten voor buiten slapen, wildplassen en andere kleine overtredingen is zinloos en onmenselijk. In plaats daarvan begeleiden we mensen naar opvang en hulp. Boetes die alleen maar leiden tot hogere schulden schelden we kwijt.
- We zijn blij met de terugkeer van het Straatteam, die daklozen op straat helpt. Zij moeten goed hun werk kunnen blijven doen. Daarbij hoort ook goede medische zorg voor daklozen, zoals een straatdokter & verpleegkundige en goede zorg in de opvang.

6. EEN STERKE GEMEENTE VAN ONS ALLEMAAL

6.1 MEER BEWONERSBETROKKENHEID EN ZEGGENSCHAP

Het is essentieel dat de gemeente burgers betreft bij alles wat de gemeente doet in de stad en de wijken. Zo zorgt de gemeente ervoor dat problemen in zicht zijn, de juiste aanpak wordt gekozen en er draagvlak voor bestaat. Dat gebeurt niet altijd vanzelf. De afgelopen tijd zijn er al veel stappen gezet op dit terrein maar we komen van ver. Daarom zeggen we: we betrekken bewoners beter én eerder bij nieuwe plannen voor de stad, niet alleen als het uitkomt, ook als plannen op kritiek kunnen rekenen. Hier kiezen we voor:

- We verstevigen de betrokkenheid van bewoners in hun eigen wijk en/of stadsdeel door het stimuleren van wijkbudgetten, buurtbegroting en deconcentratie van gemeentelijke taken. Zo krijgen bewoners meer zeggenschap en sturing over de keuzes in hun wijk.
- We organiseren burgerpanels waarbij de gemeente deelnemers op basis van loting uitnodigt om beleidsthema's en keuzes voor de stad te bespreken. De reactie en suggesties van dit panel willen we bij elk groot voorstel in de raad behandelen.
- Er komen burgeradviesraden per stadsdeel bestaande uit een gelote vertegenwoordiging van bewoners en een afvaardiging van de bewonersorganisaties. Die gaan in gesprek met de wijkwethouder en gemeenteraad over problemen en oplossingen in de wijk.
- De wijkagenda's en wijkbudgetten breiden we uit om knelpunten en problemen aan te pakken. We breiden het budget voor participatie uit. Grote kwesties in wijken, zoals betaald parkeren en evenementen kan de gemeente niet alleen oplossen. Daarom willen we dit soort thema's vroegtijdig en uitgebreid bespreken in wijken voordat er besluitvorming komt.
- Gemeenteamtensoren gaan meer de wijk in (van stadhuis naar de straat). We koesteren onze bewonersorganisaties als verbinders tussen wijk en stadhuis. Zij faciliteren bewonersinitiatief en de betrokkenheid in wijken en buurten. We bieden extra ondersteuning in wijken waar organisaties kwetsbaar zijn en stimuleren moderne manieren van communicatie en betrokkenheid.
- Als het nodig is om bewoners te bereiken, communiceren we ook meertalig.

VERTROUWEN IN DE INTEGRITEIT VAN HET STEDELIJK BESTUUR

De basis voor het vertrouwen van bewoners in de overheid is dat duidelijk is dat besluiten van bestuurders en ambtenaren op een betrouwbare en integere manier tot stand zijn gekomen. Dat was de afgelopen collegeperiode niet altijd het geval. We versterken de integriteit door:

- De verbeteringen in het Haags integriteitsbeleid in volle omvang door te zetten.
- Naast transparantie en regels te werken aan een cultuur waarin het voor bestuurders en ambtenaren normaal is om integriteit bespreekbaar te maken en zaken aan de orde te stellen.

- De PvdA is transparant over donaties, partij- en campagnefinanciering. Wij accepteren geen donaties (noch in natura, noch financieel) van bedrijven; en houden ons aan de afspraken die de Haagse gemeenteraad heeft vastgelegd over de verantwoording over lokale partijfinanciering (RIS 308295).
- Bij onderhandelingen voor een nieuw college verwachten we van alle deelnemende partijen, dat zij transparant zijn over giften / donaties van bedrijven en particulieren - rechtstreeks, dan wel via (partij-) stichtingen - zodat geen (schijn) van belangenverstremgeling kan ontstaan.

6.2 DE MENSELIJKE MAAT IN DE GEMEENTELIJKE DIENSTVERLENING EN UITVOERING

De PvdA pleit voor meer oog voor menselijke maat in de uitvoering van beleid door de gemeente en partnerorganisaties werkt. Mensen komen nu te vaak in de knel, omdat zij moeilijk (digitaal) in contact komen met de gemeente/partnerorganisatie of omdat de organisatie of ambtenaren te weinig ruimte hebben in de uitvoering. Wanneer beleid te rigide wordt uitgevoerd, ontstaan onwenselijke uitkomsten. Problemen worden te vaak doorgeschoven tussen gemeente en andere hulpverleners. Hier kiezen we voor:

- Er komt meer capaciteit en tijd bij de gemeente en partnerorganisaties voor persoonlijk contact. Naast tijd gaat het ook om houding: cultuursensitiviteit, oog voor laaggeletterdheid en vraagverlegenheid moet de standaard worden. Oplossend vermogen van medewerkers die extra stappen zetten buiten hun directe verantwoordelijkheid om mensen te helpen dient beloont te worden in de ambtelijke cultuur.
- Om de menselijke maat in de uitvoering meer prioriteit te geven, krijgen sociaal werkers en raadlieden meer middelen om zij aan zij met burgers problemen op te lossen. Voor elke Hagenaar die tegen problemen aanloopt, dient een hulpverlener klaar te staan, die niet loslaat voordat het probleem is opgelost.
- Er komen 'oplostteams' om lastige casussen met Wmo-, huisvesting-, of bijstandsregels op te lossen en te voorkomen dat kwetsbare burgers geen of slechte hulp krijgen. Het uitgangspunt is het bijstaan van kwetsbare burgers en de bedoeling van de wetgeving, niet het strikt naleven van de regels.
- We willen toegankelijke fysieke dienstverlening waar mensen snel en gemakkelijk hulp krijgen of naar de juiste hulp worden doorverwezen. Sommige burgers zijn niet digitaal bekwaam en raken het overzicht kwijt door de vele betrokken instanties. Waar mogelijk integreren we deze diensten op één herkenbare locatie in de buurt, bijvoorbeeld in de bibliotheek. Daar moeten ook sociaal werkers bereikbaar en aanwezig zijn om burgers bij te staan. Als in de contacten blijkt dat mensen taalproblemen ervaren, krijgen ze direct een contactpersoon die ze daarmee kan helpen.
- Informatie moet leesbaar en begrijpelijk zijn voor alle Hagenaars. Het uitgangspunt is daarbij B1-leesniveaue. Informatie, zoals brieven, laten we vooraf door burgers lezen.

- De bestaande dienstverlening van de gemeente moet voldoende capaciteit hebben om zonder lange wachttijden een paspoort of rijbewijs aan te kunnen vragen. Daarom worden de openingstijden verruimd.

6.3 VEILIGHEID IN HEEL DE STAD

Veiligheid is van groot belang en raakt ons allemaal. Het is een belangrijke voorwaarde voor een aantrekkelijke stad. Den Haag is de afgelopen jaren aantoonbaar veiliger geworden. Er is minder overlast en criminaliteit en de bewoners voelen zich ook steeds veiliger. Maar er zijn grote verschillen binnen de stad. In sommige delen van de stad is de kans om slachtoffer te worden van criminaliteit, zoals woninginbraak en vandalisme, vele malen groter. In sommige wijken gaat de veiligheid ook zienderogen achteruit, zoals in Vrederust en Moerwijk. Mensen voelen zich er vaker onveilig. In andere buurten zien we de negatieve effecten van ondermijnende (drugs-)criminaliteit.

Wij kiezen als PvdA voor een brede aanpak. Veiligheid is meer dan handhaven. Niet alleen stoere taal, maar een aanpak die werkt voor iedereen en de Haagse samenleving echt veiliger maakt. Handhaving moet hand in hand gaan met preventie. We geloven in de kracht van onze buurten en haar inwoners en gaan samen met hen de problemen aanpakken. We bieden jongeren toekomstperspectief en zorgen voor goede voorlichting. Samen met ouders, jongerenwerkers, jeugdhulp, BOA's, buurtvaders- en -moeders, buurtinterventieteams en scholen zorgen we dat wijken leefbaar blijven en kwetsbare jongeren weerbaar op het rechte pad blijven.

De politie moet nu te vaak optreden bij situaties die in essentie eigenlijk zorgkwesties en sociale kwesties zijn. Veel lokale veiligheidsproblemen komen voort uit tekorten in het zorg- en het sociale domein. Het is daarom tijd voor een sociaal offensief. Goed veiligheidsbeleid moet samen gaan met investeringen in goed jeugdwerk, betere jeugdzorg en opvang voor daklozen en hulp aan verwarde mensen. Om de oorzaken en niet alleen de symptomen van veiligheidsproblemen aan te pakken, is goede samenwerking tussen politie, justitie en zorg en welzijnsprofessionals nodig. Hier kiezen we voor:

Wijkgerichte aanpak

- Buurtbewoners betrekken we bij veiligheidsvraagstukken die spelen in hun eigen buurt. De buurt mag meebeslissen over het budget en de capaciteitsinzet in de eigen wijk.
- We zetten in op meer wijkagenten en wijkgericht werken. We stellen de wijkagenten in staat weer daadwerkelijk in de wijk te zijn.
- Naast wijkagenten zijn BOA's, jeugdobbouwwerkers en betrokken buurtbewoners zoals buurtvaders, -moeders, onze Buurt Interventie Teams de oren en ogen van de stad. Investeren in deze lokale krachten is de sleutel naar een veilige samenleving. We breiden het aantal jeugdobbouwwerkers fors uit. We koesteren ook onze buurtpreventieteams en waar mogelijk breiden we deze uit. Daarnaast pleiten we voor betere samenwerking tussen politie en BOA's.

- Oplichters worden steeds geraffineerder. Samen met de politie zetten we stevig in op het aanpakken van babbeltrucs en oplichting van ouderen door preventieve voorlichting en het prioriteit geven aan de opsporing.
- Oud en nieuw hoort een feest te zijn. De gemeente organiseert in verschillende wijken samen met buurtbewoners veilige vuurwerkshows. Afsteken van vuurwerk door particulieren wordt verboden. Zo beschermen we ook de dienders van de politie en andere hulpverleners.
- De Wijk- en Regelrechter is een laagdrempelige vorm van rechtspraak. De pilot in Den Haag laat zien dat de toegang tot het recht is vergroot. We zijn voorstander van uitbreiding van de toepassing van de Wijkrechter.

Een Haagse politie voor iedereen

- De politie vormt een afspiegeling van de samenleving en dient etnisch profileren uit te bannen. Den Haag gaat per wijk het vertrouwen van de burgers in de politie meten en versterken. Dit doen we door te werken met bodycams en lokale burgercomités, die samen analyseren hoe aanhoudingen plaatsvinden om hiervan te leren. Iedere aanhouding en controle wordt geregistreerd in de ProCo-app
- Er is een schrijnend tekort aan goede en voldoende politiemensen, bij uitstek in wijken waar mensen het al moeilijk hebben en de kans op criminaliteit groter is. Hardnekkige criminaliteit rond hotspots kunnen we onvoldoende systematisch bestrijden. Er is te weinig tijd voor het opbouwen van een vertrouwensband. We gaan daarom het gesprek aan voor meer en beter verdeelde politiecapaciteit.
- We organiseren als gemeente gesprekken tussen politie en jongeren in wijken waar weinig vertrouwen is in de politie. Hierdoor leren Haagse jongeren vanaf jonge leeftijd dat ze de politie kunnen vertrouwen en kunnen politieagenten uit eerste hand horen waar jongeren mee zitten.

Keiharde aanpak van ondermijnende criminaliteit

- We intensiveren de aanpak van ondermijnende criminaliteit en focussen op bepaalde problematische gebieden, zoals Transvaal, Zuidwest, de Weimarstraat, de Van Baerlestraat en de Zevensprong.
- Den Haag gaat de 'presentiemethode' meer toepassen in straten met veel ondermijnende criminaliteit: deze professionals veroveren samen met bewoners de straat terug van louche ondernemers en vastgoedzwendelaars.

Overlast, intimidatie en huiselijk geweld de stad uit

- Malafide verhuurders en woonoverlast worden zonder pardon aangepakt. Wantoestanden zoals overbewoning en illegale onderverhuur hebben een enorme negatieve invloed op een straat en wijk en het gevoel van veiligheid. De Pandbrigade wordt versterkt.
- Zerotolerance bij (straat)intimidatie en geweld tegen hulpverleners. Straatintimidatie, in het bijzonder van vrouwen en LHBTQIA+'ers, moet hard en slim worden bestreden.
- Vrouwenmoord is een groot probleem. Geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld hoort niet thuis in onze stad. De gemeente zet alles op alles om

samen met alle betrokken partners achterstanden in de hulpverlening weg te werken en iedereen een veilig thuis te geven.

- De overconcentratie van coffeeshops zorgt in een aantal wijken voor grote problemen (zoals in de Weimarstraat en het Zeeheldenkwartier). De gemeente gaat concentratie van coffeeshops actief tegen. Niet door het aantal te verminderen, maar te komen tot evenwichtigere spreiding.
- Toegang tot abortus is een basisrecht. De PvdA vindt dat demonstreren bij abortusklinieken alleen mag op voldoende afstand van de ingang zodat vrouwen niet worden lastiggevallen.

Prostitutie

- De veiligheid en de werkomstandigheden van de sekswerkers staan voor de PvdA voorop. We zetten in op verbetering van de huidige locaties. Alleen als dit een aantoonbare verbetering voor de sekswerkers en de omgeving betekent, is verplaatsing een optie.

7. ACTIEF ZIJN

7.1 CULTUUR VOOR IEDEREEN

Cultuur biedt inspiratie, maakt een stad levendig, verbindt mensen en zorgt voor nieuwe ontmoetingen. We hebben in Den Haag een hoogwaardig en breed cultureel aanbod. Van jonge makers tot (inter)nationaal gerenommeerde instellingen zoals het Mauritshuis, het Nederlands Dans Theater, het Nationaal Toneel, het Residentie Orkest, Korzo en het Filmhuis. Daar kunnen we trots op zijn. Tegelijkertijd verschilt het sterk hoe gemakkelijk inwoners van Den Haag in aanraking komen met cultuur. De Haagse PvdA wil dat het culturaanbod iedereen bereikt en aanspreekt.

Afgelopen jaren ging er in Den Haag in vergelijking met de andere grote steden minder geld naar cultuur per hoofd van de bevolking. Daardoor is een eerlijke vergoeding voor werk (fair pay) niet haalbaar gebleken. De coronacrisis heeft de financiële druk nog eens extra vergroot en aanzienlijke gevolgen voor de ontwikkeling van kunstenaars en instellingen. We moeten zorgen dat het geld ook daadwerkelijk bij de makers terecht komt. Het geld blijft nu vaak bij de (grote) instellingen en de gebouwen steken. Hier kiezen wij voor:

Aanbod op orde

- We streven ernaar dat het cultuurbudget in Den Haag wordt verhoogd in de richting van het gemiddelde dat de vier grote steden per inwoner besteden.
- De grote instellingen krijgen voldoende, maar er zou meer geld naar de kweekvijvers van de cultuursector moeten. Daarom zetten we een fonds op dat rechtstreeks ten goede komt aan individuele kunstenaars en lokale makers in de wijken. Hierbij is verdeling tussen de wijken, en de verbinding van lokale makers met hun wijk, van belang.
- Er is extra geld nodig voor het kunstenplan om de Fair Practice Code te kunnen uitvoeren. We stellen in de subsidievoorwaarden dat betaling van kunstenaars en cultuurmakers geschiedt volgens de Fair Practice Code.
- We passen het systeem van cultuursubsidies aan. De huidige praktijk van het kunstenplan zorgt voor teveel onzekerheid. Omdat organisaties hun subsidie kunnen verliezen moeten ze veel eigen vermogen aanhouden en kunnen zij geen langdurige arbeidsrelaties aangaan. De PvdA wil daarom en overgaan naar basisinfrastructuur of langere subsidietermijnen.
- Bibliotheken hebben een toegevoegde waarde voor een buurt en een wijk. Hier komen mensen samen en ze vormen een laagdrempelige ontmoetingsplaats voor mensen om in aanraking te komen met cultuur. Er komen daarom geen bezuiniging op bibliotheken, er worden juist extra vestigingen geopend.

Diversiteit in aanbod en organisatie dat aansluit bij de samenstelling van de stad

- Het culturele aanbod in Den Haag moet beter afgestemd zijn op de veranderende bevolkingssamenstelling. Cultuur moet aantrekkelijk zijn voor de hele stad, en organisaties moeten het publiek in de stad nog actiever op zoeken. Programmeren voor een divers (leeftijds)publiek en met makers van verschillende herkomstgroepen vergt expertise die instellingen in huis moet halen en samenwerkingsverbanden met bijvoorbeeld welzijns-, jongeren-, ouderen- en zorgorganisaties. In de contacten met gemeente en het opzetten van het volgende kunstenplan krijgt de Code Culturele Diversiteit prioriteit.
- We breiden de mogelijkheden om gratis met de Ooievaarspas naar het museum te gaan uit. Jonge stadsbewoners onder de 27 jaar krijgen met een Cultureel Jongeren Pas (CJP) meer culturele toegang.
- In de subsidievoorwaarden vragen we van instellingen om hun voorstellingen of tentoonstellingen voor een bredere doelgroep toegankelijk te maken, bijvoorbeeld online of door het vaker gratis openstellen van zalen.
- Den Haag is een echte pop- en rockstad. Vroeger, maar ook nu: daarom blijven we oefenruimtes aanbieden voor beginnende bandjes en artiesten.

Amateurkunsten

- We versterken het amateurfonds en de cultuur in de wijk. Culturele verenigingen hebben voldoende ruimtes nodig om te oefenen en professionele ondersteuning van artistieke leiders om zich te ontwikkelen. Van professionele instellingen vraagt de gemeente dat ze vaker de samenwerking aangaan met amateurinstellingen, cultuurankers en welzijnsorganisaties.

7.2 SPORT VOOR IEDEREEN

Sporten is gezond, sport verbreedert en sportclubs zijn het hart van onze stad. Bij de sportclub kom je elkaar tegen. Zo vormen ze een bindende factor in de samenleving. Ook zijn wij trots op de Haagse topsport, waar de breedtesport de toeleverancier voor is. De PvdA is voorstander van voldoende laagdrempelige sportaccommodaties, voldoende sportaanbod en sterke sportverenigingen in alle wijken. Wij investeren juist in wijken waar kinderen nu weinig sporten en buitenspelen. Hier kiezen we voor:

Goede sportaccommodaties in elke buurt

- Sportaccommodaties die dat nodig hebben, krijgen een opknapbeurt. We versnellen de verduurzaming van accommodaties en halen noodzakelijke renovaties van sportfaciliteiten naar voren. Dit zorgt ook voor meer werkgelegenheid in de stad.
- We investeren in zwemvaardigheid. Zo pleiten we voor een nieuw zwembad in Laak, voor meer zwemwater en gemeentelijke zwemlessen vanaf 5 jaar. Er gaat geen kind zonder zwemdiploma van school.
- Er zijn in onze groeiende stad te weinig goede sportaccommodaties. Dat geeft ook de Sportraad aan. We verkennen de komst van een sportcentrum in

Transvaal, breiden de Houtzagerij in de Schilderswijk uit en ondersteunen waar mogelijk de plannen om het sportcentrum aan de Laan van Poot te vernieuwen. Ook in nieuwe wijken als de Binckhorst moeten voldoende sportvoorzieningen komen.

- De buitenruimte gaan we efficiënter gebruiken. Op elk plein komen waar mogelijk fitnessstoestellen, atletiekbanen en een speelse inrichting voor creatieve sporten als freerun en skateboarden. In de buitenruimte willen we meer doorlopende wandel/hardlooproutes creëren.
- We stimuleren het dubbelgebruik van sportvelden. Een voetbalclub die alleen een zaterdagcompetitie heeft, kan zijn clubgebouw delen met een club die sportles wil geven op de zondagen.

Voldoende sportaanbod in alle wijken

- Sommige wijken kunnen meer sportaanbod gebruiken. We geven een impuls aan de oprichting en ondersteuning van buurtsportverenigingen. Voor elke wijk komt er een meerjaren wijkplan over sportdeelname. Daarbij sluiten we aan bij partners zoals de Koninklijke Hockeybond die clubs wil oprichten in gebieden waar nog weinig wordt gesport.
- We breiden het Haags Sportinitiatief uit en geven hierbij voorrang aan projecten in buurten met een lage sportdeelname
- Elke vereniging moet de Ooievaarspas aanbieden, anders krijgt die geen gemeentelijke ondersteuning. We verminderen de administratieve lasten van de Ooievaarspasregeling voor verenigingen.
- De sportdeelname van meisjes en vrouwen loopt achter ten opzichte van jongens en mannen. Vooral in de kwetsbare wijken sporten vrouwen gemiddeld minder. We stimuleren een evenredig aanbod van populaire sporten onder vrouwen. Wij houden hier in de subsidievoorwaarden rekening mee en helpen clubs beter om te gaan met culturele verschillen.

Sterke sportverenigingen

- We richten een servicecentrum op voor hulp en ondersteuning van de organisatie van sportverenigingen. We zorgen voor een betere samenwerking tussen sportverenigingen en fondsen, zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld. Zo ontlasten we sportverenigingen, zodat zij zich kunnen richten op het sporten zelf.
- We promoten amateursportverenigingen op scholen door het aanbieden van naschoolse activiteiten waar scholieren op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met verschillende verenigingen en sporten.
- De buurthuisfunctie van sportverenigingen versterken we en koppelen we nog beter aan welzijnswerk. We stimuleren dat jongerenwerkers een ruimte krijgen in de kantine.
- Sportclubs die samen een complex plus kantine willen gaan delen, komen in aanmerking voor een stimuleringsregeling, bijvoorbeeld in de vorm van een beloning voor een opknopbeurt voor hun complex.

8. FINANCIËN: KIEZEN VOOR BREDE WELVAART

De PvdA Den Haag heeft als uitgangspunt dat een gezonde en eerlijke stad vraagt om een sterke gemeente en een stevige gemeentelijke begroting. Zo investeren we in ons gemeenschappelijk welzijn. Onze doelstellingen vragen om grote investeringen, zeker omdat de tweedeling in de stad toeneemt. Ook de eerlijke energietransitie, het woningtekort en de verbetering van de leefomgeving zijn uitdagend. Investeringen zijn nodig om onze stad gezonder en eerlijker te maken.

Onze ambitie stuit op de koude realiteit van de gemeentebegroting, die de komende jaren structureel onder druk staat. Dat komt doordat Den Haag er financieel minder goed voor staat dan andere steden, door de herverdeling van de BUIG (bijstand) budgetten, door de decentralisaties van jeugdzorg en Wmo die met bezuinigingen gepaard gingen. Daarnaast staan de Haagse woningcorporaties er financieel slecht voor, waardoor die minder kunnen bijdragen dan in andere regio's. Ook hangt Den Haag een fikse korting boven het hoofd, als gevolg van de herijking van het Gemeentefonds. Deze factoren zorgen voor een grote financiële onzekerheid de komende jaren, terwijl de gemeentelijke begroting nu al tekorten laat zien. Dit betekent dat Den Haag moet bezuinigen als het rijk niet met geld over de brug komt om tekorten aan te vullen. Maar ook mét extra geld van het rijk is de ruimte op de gemeentebegroting te beperkt.

Hier komt bij dat Den Haag zelf feitelijk geen vet meer op de botten heeft. Er is in Den Haag jarenlang gekozen om de lasten (OZB, afvalstoffenheffing, etc.) zo laag mogelijk te houden, veel lager dan in vergelijkbare gemeenten. Dat is niet langer houdbaar. Er is daardoor te weinig budget is om te investeren in de noodzakelijke transitie en uitdagingen van de grote stad. Gemeentelijke heffingen zijn noodzakelijk om de belangrijke voorzieningen in onze stad mee te financieren. In deze collegeperiode is begonnen met het op orde brengen van het eigen inkomstenniveau via verhoging van parkeertarieven en OZB. Maar we zullen dit moeten doorzetten om de basistaken goed kunnen blijven uitvoeren.

De onzekerheid over de staat van de gemeentefinanciën en de grote invloed van een mogelijk regeerakkoord zijn op dit moment groot. Daarom kiezen we ervoor pas eind dit jaar een definitieve financiële paragraaf op te stellen als er meer duidelijkheid is. Dit zullen daarbij in elk geval de uitgangspunten zijn:

- **Volop in te zetten op een verbeterde financiële positie, door te vragen om hogere rijksbijdragen.** Dit verkiezingsprogramma komt onder grote financiële onzekerheid tot stand. De PvdA verwacht dat het rijk in het nieuwe regeerakkoord met extra geld over de brug komt voor woningbouw, jeugdzorg- en wmo, nationaal programma leefbaarheid en veiligheid, BUIG. We lobbyen voor de herijking van het gemeentefonds om de huidige en toekomstige negatieve gevolgen af te wenden.
- **Niet te bezuinigen.** De onzekerheid in de gemeentebegroting is groot en er kunnen tegenvallers optreden. Wij vinden dat er nauwelijks nog vet in de gemeentebegroting is te vinden. Wij zijn bereid om de lokale lasten te

verhogen als dat nodig is om het voorzieningenniveau op peil te houden. Mensen die dat niet kunnen opbrengen krijgen daarbij een vrijstelling.

- **Beschermen budget voor kwetsbare wijken en burgers.** Voor ons is het geen optie de gevolgen van de druk op de gemeentebegroting neer te leggen bij lage inkomensgroepen of kwetsbare wijken. Op veel gebieden is de ondergrens al bereikt. Wij zetten specifiek in op het behouden van budget voor noodzakelijke voorzieningen, zoals het armoedebeleid, de wijkaanpak, onderwijsachterstandenbeleid, de bijstand, zorg en welzijn. Als er gekozen moet worden, kiezen wij voor wijken en uitgaven waar de noodzaak het hoogst is.
- **Eerlijk delen: lokale lasten en bijdragen naar gemiddelde van grote steden.** Om noodzakelijke inkomsten op te halen kiezen we ervoor de OZB te verhogen naar het niveau van andere grote steden¹, de kosten van straatparkeren en vergunningen voor tweede auto's te verhogen en de afvalstoffenheffing en andere vergunningen kostendekkend te maken. Ook kiezen we voor een hogere eigen bijdrage voor de Wmo voor mensen met de hoogste inkomens. Daarbij kiezen we ervoor de mogelijkheden voor kwijtschelding voor mensen die het niet kunnen betalen te verruimen, zodat zij niet in de problemen komen.
- **Betere resultaten voor minder geld door slimmer aan te besteden.** In de cultuur en welzijn worden budgetten en taken verdeeld door aanbestedingstrajecten, die zorgen voor onrust en onzekerheid. Door betrouwbare partners te selecteren en die voor langere termijn op te nemen in een basisinfrastructuur kunnen we met deze organisaties langjarig bouwen aan betere kwaliteit en hebben organisaties minder eigen vermogen nodig om de gevolgen van het missen van de volgende aanbesteding op te vangen.
- **Onze prioriteiten structureel financieren.** De stip-banen, wijkaanpak, uitbreiding van de pandbrigade en de intensivering van het participatiebeleid zijn nu tijdelijk gedekt. Deze prioriteiten nemen we structureel op in de gemeentebegroting.

¹ In Den Haag is de OZB-aanslag voor een gezin volgens het COELO het laagst van de 40 grootste gemeenten met €152 per jaar. In Amsterdam en Rotterdam is dit respectievelijk €182 en €190, de gemiddelde aanslag is €266.

8. STADSDELEN

De gemeenteraadsverkiezingen gaan niet alleen over grote beslissingen die het gemeentebestuur neemt en de hele stad raken. Het gaat ook over wat er gebeurt in jouw deel van de stad, in jouw wijk en met het pleintje om de hoek. Als PvdA vinden we het belangrijk dat de gemeente zich in elk stadsdeel inzet voor wat daar speelt. Dat bewoners worden gehoord en mooie ideeën samen opgepakt. Natuurlijk kan niet alles tegelijk, maar ook dat is onderwerp van gesprek.

De PvdA is veel in de stad. We horen nogal wat wensen en nemen die serieus. Daarom komen wij met de volgende stadsdeel-standpunten. Deze lijst kan dan ook worden nog worden aangevuld en aangepast richting de verkiezingen aan de hand van inbreng van iedereen met een goed plan voor de eigen straat of de eigen wijk u. Daar nodigen we u van harte voor uit!

Escamp

- De Volendamlaan, Driebergenstraat en Vreeswijkstraat (langs Zuiderpark) worden aangepakt om te hard rijden te voorkomen.
- Winkelcentrum Leyenburg krijgt een grote opknapbeurt en er komt cameratoezicht.
- We creëren en onderhouden ontmoetingsplekken. Zo willen we wijkcentrum Morgenstond uitbreiden en een jeugdthunk in Dreven.
- We maken van het Groene assenkruis het meest moderne Stadssportpark.
- In Moerwijk komt op termijn een permanente bibliotheek.
- We werken hard aan het verkrijgen van de status van Nationaal Programma voor Den Haag Zuidwest. Daarbij gaan we samen met bewoners, bedrijven, maatschappelijke partners en overheid (gemeente en rijk) 15-20 jaar investeren in onderwijs, betaalbaar wonen, een veilige wijk, meer participatie, de gezondheid en werk voor alle Zuidwesters.
- Er komt een plek voor jongeren in Lage Veld.
- We gaan door met het vernieuwen van slechte woningen. Particulier woningbezit in Moerwijk wordt opgeknappt en verduurzaamd. De sociale woningen vol vocht en schimmel in Zuidwest pakken we aan. Daarbij is een terugkeergarantie, het in stand houden van sociale structuren en het creëren van meer betaalbare woningen voor de huidige inwoners altijd een absolute voorwaarde.
- We willen op termijn een cultureel icoon in Escamp, waar 'wijkcultuur' en 'topcultuur' elkaar ontmoeten.
- Parkpop moet in het Zuiderpark blijven.

Haagse Hout

- Er komt een permanente basisschool in Bezuidenhout-West. Hiermee vangen we het tekort in de wijk op en ontstaat ruimte voor kinderen die in de nieuwbouw gaan wonen. Tegelijkertijd zorgen we rondom de nieuwe school voor sport- en speelgelegenheid waar de hele wijk van profiteert.

- Het familiecentrum in Mariahoeve groeit uit tot huiskamer voor de wijk om kwetsbare groepen te bereiken.
- We stimuleren samenwerking tussen organisaties, zoals het Diamanttheater en het atelier Kunstpost, in een cultuurpodium dat dient als cultuuranker in het Haagse Hout.
- Extra sportvoorzieningen en ontmoetingsplekken voor jongeren boven de twaalf.
- Het winkelcentrum Mariahoeve wordt opgeknapt, woningen voor de wijk worden toegevoegd en de verbinding met het wijkpark wordt verbeterd.
- Er komen op termijn bibliotheken in Mariahoeve en Benoordenhout.
- Op het Bronovoterrein komt een laagdrempelige zorgvoorziening in combinatie met sociale woningbouw.

Laak

- We willen extra controles van de pandbrigade in Laak om huisjesmelkers en woon- uitbuiting aan te pakken. Ook pakken we de slechte particuliere huurwoningen aan in Laak Centraal. We intensiveren het ophalen van afval, het schoonhouden van de straten en de vegroening. Zo bevorderen we de leefbaarheid.
- De Megastores krijgen een facelift, waarbij betaalbaar wonen en een aantrekkelijk en overzichtelijk winkelaanbod worden gecombineerd.
- Het verkeersknelpunt Van der Kunstraat / Neherkade pakken we aan.
- We willen een Waterfrontzone aan de Binckhorst kant van de Trekvljet en een park op het HMS terrein met ruimte voor groen en sport. Er komt een betere (voetgangers)aansluiting tussen Laak, de Binckhorst en de Vlietzone/Ypenburg.
- De Binckhorst moet leefbaar zijn voor de huidige bewoners én die van over 10 jaar. Voorzieningen zoals afval, scholen, openbaar vervoer en sportfaciliteiten ontwikkelen we met prioriteit en in samenspraak met bewoners.

Centrum

- De verkeerssituatie op de Vaillantlaan is onacceptabel. De opstoppingen en de gevolgen voor mobiliteit en luchtkwaliteit moeten worden opgelost. Dat kan door de straat of verkeersstromen anders in te richten en te onderzoeken of op de lange termijn gedeeltelijke ondertunneling een oplossing is.
- Er is meer aandacht nodig voor de verkeersveiligheid van onze binnenstad, zodat zowel fietsers als voetgangers zich makkelijker door het centrum kunnen verplaatsen.
- Woningen in het CID willen we pas bouwen als die betaalbaar zijn en als er voldoende voorzieningen komen voor bewoners. We zijn terughoudend met zeer kleine woningen.
- Het Kaapseplein wordt opgeknapt, met meer groen en speelmogelijkheden voor kinderen. Er komt een locatie voor het ophalen van arbeidsmigranten elders in de buurt plus een informatiepunt waar arbeidsmigranten terecht kunnen.
- De Hoefkade krijgt een opknopbeurt om de levendige straat op te frissen.
- Het wijkpark Transvaal gaan we fiks vergroenen.

- Voor bewoners in Transvaal gaan we meer ontmoetingsplekken in de wijk creëren en eisen we dat verkamerde woningen meer leefruimte hebben.
- Net als de inwoners is de PvdA de aanhoudende afvalproblematiek in Transvaal en de Schilderswijk zat. Wij staan achter de bewoners en lossen dit probleem samen op.

Leidschenveen / Ypenburg

- Sommige buurtbewoners mijden het Randstadrailstation Leidschenveen en het winkelcentrum nu door de aanwezigheid van hangjeugd en drugsdealers. De gemeente maakt hier werk van en zorgt voor meer publieke ogen, bijvoorbeeld door een bewaakte fietsenstalling te plaatsen bij het station.
- Meer buurt evenementen, zoals hardloopwedstrijden, om sociale cohesie te bevorderen
- Gezinnen uit Leidschenveen-Ypenburg die het zwaar hebben kunnen hulp krijgen van zogenoemde buurtgezinnen. Dit project wordt voortgezet en uitgebreid naar andere stadsdelen.
- De Vlietzone willen we (door)ontwikkelen tot een hoogwaardig groen gebied met betere (voetgangers) aansluiting richting de Binckhorst en Laak. De toegankelijkheid en natuur op de Landscheidingsdijk willen we verbeteren. We verbeteren de verbinding Leidschenveen en de nieuwe driemanspolder.
- We doen onderzoek naar meer ov-haltes in de wijk en naar de ontwikkeling van een P+R locatie in de buurt van station Leidschenveen.

Loosduinen

- Wij zorgen er samen met Haagse woningcorporaties voor dat woningen die dat nodig hebben, zoals de flats in Houtwijk en Waldeck, een opknopbeurt krijgen.
- Sommige ouderen voelen zich eenzaam in Loosduinen, minder jongeren doen aan sport. Wij willen de sociale cohesie versterken met een gevarieerd aanbod aan activiteiten voor jong en oud. Er komen twee ontmoetingsplekken in Loosduinen bij.
- Kijkduin ondergaat een metamorfose met nieuwe horeca, winkels en appartementen. Wij gaan voor een aantrekkelijk en toegankelijk Kijkduin met hoogwaardige OV-verbindingen. Zo voorkomen we verkeersoverlast en blijft Kijkduin een gezellige familiebadplaats.
- Het Loosduinse Hoofdplein willen we opknappen en vernieuwen. We willen een aantrekkelijk winkelgebied voor de directe omgeving, maar ook voor bijvoorbeeld Vroondaal.

Scheveningen

- Net als ondernemers en bewoners wil de PvdA dat Scheveningen een badplaats is waar mensen graag komen zonder dat sprake is van ongewenst gedrag. We kiezen voor meer handhaving om overlast, zoals geweld en straatraces, tegen te gaan, zodat het prettig wonen blijft op Scheveningen.
- De groei van kusttoerisme is positief voor de werkgelegenheid. Tegelijkertijd kijken we kritisch naar de effecten die dit heeft. We zetten in op meer

spreiding van onze toeristische trekpleisters en verbinden aan verdere groei voorwaarden op het terrein van leefbaarheid. De verkeersdruk, mate van overlast mogen niet verder toenemen.

- Op dagen met mooi weer staan de wegen naar Scheveningen vaak helemaal vol. We willen meer strandtrams, zodat het aantrekkelijker wordt voor bezoekers om op zomerse dagen met de tram in plaats van de auto naar het strand te komen.
- We gaan door met de gebiedsaanpak van Duindorp. Daarbij hebben we oog voor de gezinnen in armoede, voor veilig opgroeien, betaalbaar wonen en eenzaamheidsbestrijding.

Segbroek

- Ondernijning en overlast in en om de Weimarstraat pakken we aan. De gemeente zoekt actief naar geschikte nieuwe locaties voor coffeeshops, zodat ze weggaan uit gebieden met te veel coffeeshops. Spreiding en kleinschaligheid van coffeeshops staan voorop.
- We verbeteren de verkeerssituatie in de Beeklaan en Weimarstraat, onder meer door éénrichtingsverkeer in de Weimarstraat.
- Er wordt een bewonerscommissie ingesteld die eens per maand een review doet van alle lopende vergunningstrajecten, geïnformeerd en begeleid door de verschillende ambtelijke diensten. Ook wordt brancheringsbeleid voor dit gebied ingesteld zodat er kan worden gestuurd welke soort winkels zich mogen vestigen.
- Buurtgoed-vastgoed is een initiatief van bewoners waarbij buurtbewoners leegstaande panden in de wijk opkopen en inzetten voor de wijk. De gemeente benut de denkkraft en ondersteunt dit initiatief met expertise.
- Het Regentesseplein wordt opgeknapt, in lijn met de wensen van de buurt. De gemeente ondersteunt en faciliteert dit.